

وکالت در انگلستان

وکلاء پایه یک (Barristers) و وکلاء پایه دو (Solicitors)

تلخیص و ترجمه از کتاب: نظام حقوقی انگلیس

The English Legal System

Keith Eddey نوشتہ:

دکتر محمد رضا پاسبار
استادیار دستگام اسلامی/رویل هال کالج

قضات ارشد معمولاً از میان وکلای پایه یک برگزیده می شوند.

وکلاء پایه یک در مقام رعایت اخلاق حرفه ای، در دادگاهها یکدیگر را «دوست داشتمند» خطاب می کنند.

آنان را به کانون وکلای نیز عهده دار می باشند. هم چنین نظارت بر کار حرفه ای وکلای پایه یک پس از اتمام کارآموزی به وسیله این مرکز انجام می گیرد. اداره مرکز مزبور توسط اعضاء ارشد هر مرکز صورت می گیرد. این چهار مرکز که عبارتند از، مرکز گری^(۱)، مرکز لینکلن^(۲)، مرکز تمپل^(۳) و مرکز میدل تمپل^(۴)، در لندن و در نزدیکی ساختمان دادگاههای شاهی واقع شده اند.

نظارت مرکز یاد شده بر عملکرد حرفه ای وکلای دارای جنبه انتظامی نیز می باشد. به گونه ای که در شرایط خاصی اختیار تعليق وکیل مختلف و انفصل وی را دارا می باشند.

شورای عالی (سنای^(۵)) - این شورا به وسیله انجمن های اداره کننده مرکز چهار گانه وکالت و کانون وکلای^(۶) تشکیل می گردد، و اعضاء آن عبارتند از: دادستان، معاون دادستان، رئیس شورای تحصیلات حقوقی^(۷)، نماینده از دادگستری^(۸)، نماینده منتخب کانون وکلای و تعدادی دستیار ارشد.

شورا بر نحوه پذیرش و تشریفات مربوط به دعوت از داوطلبان نظارت دارد. به علاوه، اختیارات مرکز چهار گانه وکالت را در برخورد

تقسیم حرفه وکالت به وکلای پایه یک و آنها بی که کار آماده سازی پرونده را برای وکیل بر عهده دارند، به سال ۱۳۴۰ میلادی باز می گردد. وکلای پایه یک در ابتداء به عنوان کارآموزان حقوقی و کسانی که حق حضور در محاکم عالی را داشتند، وکیل ارشد خوانده می شدند. این تفکیک به موجب یکی از مواد قانون مقررات قضائی سال ۱۸۷۳ از میان رفت. در سال ۱۸۷۹ و با گسترش مرکز وکالت سازمانی با عنوان «جامعه عالیجانبان شاغل به وکالت در دادگاههای حقوقی و انصاف» تشکیل گردید، که در واقع بنیاد اولیه جامعه حقوقی (The Law Society) محسوب می گردد که در سال ۱۸۳۱ ثبت و در سال ۱۸۴۵ اجازه نامه سلطنتی^(۹) دریافت نمود.

سازمان و تشکیلات وکلای پایه یک و دو، هر یک دارای سازمان حرفه ای ویژه خود می باشند. که از بخش های مختلف تشکیل شده و هر بخش وظایف و اختیاراتی مخصوص را عهده دار می باشند.
الف) تشکیلات مربوط به وکلای پایه یک
این نکته را می بایست یاد آور شد که وکلای پایه دو در بسیاری از موارد از تجربه طولانی تری نسبت به وکلای پایه یک برخوردار می باشند.

وکلای، در نظام حقوقی انگلستان در دو گروه تعریف و متمایز شده اند، که عبارتند از وکلای پایه یک و وکلای پایه دو یا مشاورین حقوقی^(۱۰). هر یک از این دو نهاد حقوقی تابع مقررات خاص و دارای تشکیلات و سازماندهی مربوط به خود می باشند. از جمله آنکه، وکلای پایه یک برخلاف وکلای پایه دو دارای حق اتحادار به حضور و دفاع در دادگاههای عالی می باشند. به علاوه در صورت تمایل، این گروه از وکلای می توانند در محاکم تالی نیز حضور یابند. در سراسر انگلستان، حدود ۵۴۰۰ وکیل پایه یک به امر وکالت اشتغال دارند.

نکته قابل توجه اینکه، قضات ارشد معمولاً از میان وکلای پایه یک برگزیده می شوند.

در مقابل، وکلای پایه دو تنها مجاز به وکالت در محاکم تالی می باشند.

لکن این افراد که امر مشاوره حقوقی را نیز انجام می دهند، آشنایی بیشتری با روحیه عمومی جامعه دارند. افزون بر آن، افراد امکان دسترسی و مراجعه مستقیم و آسان به دفاتر وکلای پایه دو را دارند، در صورتی که ارتباط با وکلای پایه یک غیر مستقیم و از طریق وکلای پایه دوصورت می گیرد. این نکته را می بایست یاد آور شد که وکلای پایه دو در بسیاری از موارد از تجربه طولانی تری نسبت به وکلای پایه یک برخوردار می باشند.

عضویت در جامعه داوطلبانه است مگر مواردی که قانون صراحتاً خلاف آن را ذکر نموده باشد. جامعه مجله‌ای به نام گازته^(۱۶) برای اعضاء منتشر می‌کند.

به علاوه، دیگر تمهیلات از قبیل محل اقامت موقعت برای اعضاء را نیز فراهم می‌سازد. برای نظارت انتظامی - انصباطی مربوط به این حرفه، مجلس دیوان انتظامی را پیش بینی نموده است.

مجازات هایی مانند حذف نام وکیل پایه دو از فهرست نام وکلاء، تعلیق یا محکومیت به جزای نقدي تامبلن سه هزار پوند، توبیخ و یا پرداخت هزینه‌های معینی، بر حسب مورد به وسیله دیوان به مختلف تحمیل می‌گردد. اعتراض به آراء این دیوان دردادگاه سلطنتی بخش و پس از قبول اعتراض، به دادگاه استیناف حقوقی و حتی در مواردی به مجلس اعیان ارسال تامور درسیدگی قرار گیرد.

اتحادیه حقوقی بریتانیا^(۱۷) - نقش این اتحادیه بیشتر نقش گروه فشار به سود وکلاء پایه دو می‌باشد. هدف از تشكیل اتحادیه، ایجاد نهادی برای حمایت از حقوق صنفی این دسته از وکلاء است، تا در عین حال فارغ از ممنوعیت‌ها و پیچیدگی‌های قانونی و ضوابط غیر موضوعه، ناظر به جامعه حقوقی باشد. اعضاء اتحادیه حدود دو هزار نفر می‌باشد.

مؤسسه مأمورین اجرائی حقوقی^(۱۸) - این مؤسسه کارکنان ارشد شاغل به کار در دفاتر وکلاء پایه دو را نمایندگی می‌کند. امور روزانه دفتری این گروه از وکلاء عمده‌تاً توسط همین مأمورین رق و فتق می‌گردد و این نقش عمدت در توسعه امر وکالت دارند.

ناظر عام -^(۱۹) این دفتر با هدف نظارت همگانی بر تحقیقات انجام شده نسبت به شکایات رسیده عليه وکلاء پایه دو ایجاد شده است. دفتر نشیه‌ای را منتشر می‌کند که در آن مفاد شکایات مطروحه و آراء صادره در ارتباط با وکلاء پایه دو منعکس می‌شود. همکاری ناظر عام با جامعه حقوقی موجب بهبود روند تحقیقات و بررسیهای انجام شده راجع به این شکایات می‌گردد.

آموزش و تربیت حرفه‌ای وکلاء:

الف) آموزش و تربیت حرفه‌ای وکلاء پایه يك - برای ورود به دوره وکالت پایه يك، هر داوطلب می‌باشد ابتداء به عنوان دانشجوی يكي از مراکز چهارگانه وکالت پذیرفته شود. مقررات مفصلی بر نحوه ورود به این مراکز وجود دارد که

کار وکیل پایه يك
 تنها حضور در دادگاه نیست
 بلکه جمع آوری ادله،
 برای طرح مطلب در دادگاه،
 خود روندی فنی
 و پیچیده است
 که وکیل باید انجام دهد.

انصباطی - انتظامی وکلاء پایه يك نیز اعمال می‌کند.

هر چند که خود مراکز مجازات‌ها را بر متخلفین تحمیل می‌نمایند، لکن این امر مبتنی بر تصمیم شورای مربور است. در این ارتباط همانند مورد وکلاء پایه دو، مقررات خاصی وجود ندارد و چگونگی و اختیار اعمال مجازات‌های انتظامی، ابتداء از رویه قضات منشأ گرفت و به تدریج به مراکز چهارگانه وکالت و بالاخره به شورای عالی انتقال یافت.

مقررات محدود کننده‌ای
 که وکلاء پایه يك را
 ملزم به پیگیری پرونده
 تنها از طریق وکلاء پایه دو
 بدون ارتباط مستقیم
 با موقلین می‌نماید و
 متقابلاً حق انحصاری
 حضور در دادگاه‌های عالی
 را به آنها اعطاء می‌کند،

در دست بررسی و
 بازیبینی قرار دارد.

شورای کانون وکلاء^(۲۰) - این مجموعه که در واقع نماینده همه وکلاء پایه يك به حساب می‌اید، در سال ۱۸۹۴ تأسیس شد. شورا امور خود را از طریق پرداخت‌های وکلاء پایه يك به مراکز وکالت اداره می‌کند. شورا در مقام صدای کانون وکلاء و بیانگر مواضع آن، با تنظیم مقررات مربوط به حق الوکاله و اخلاق حرفه‌ای، نقشی همانند یک اتحادیه تجاری برای وکلاء را بازی می‌کند.

شورای تحصیلات حقوقی^(۲۱) - این نهاد اتخاذ ترتیبات مربوط به پذیرش، آزمون و تربیت کارآموزان و آماده سازی آنان برای دعوت به کانون وکلاء را بر عهده دارد و زیر نظر شورای عالی (سنا) اداره می‌شود.

پیشکار وکیل پایه يك^(۲۲) - وکلاء پایه يك همانند وکلاء پایه دو، برای اداره امور دفتری خود کارمندی را استخدام می‌کنند که معمولاً کار چند وکیل را مشترکاً "انجام می‌دهد. پیشکار یا منشی نقش مهمی در این رابطه بازی می‌کند، به طوری که اصطلاحاً "گفته می‌شود، منشی می‌تواند وکیل را بسازد یا بشکند. منشی در مورد حق الوکاله مذکوره می‌کند، مگر اینکه پرونده از نوع معاوضت قضائی باشد. که در این صورت مأمور مبالغ دادگاه مبلغ را تعیین می‌کند.

مؤسسه‌ای برای پذیرش داوطلبین پیشکاری^(۲۳) دفاتر وکلاء وجود دارد که کارآموزش و تربیت آنان را انجام می‌دهد.

ب) تشكیلات مربوط به وکلاء پایه دو

جامعه حقوقی^(۲۴) - همه وکلاء پایه دو عضو جامعه حقوقی می‌باشند که محل آن در لندن و در نزدیکی دادگاه انصاف قرار گرفته است. جامعه توسط هیأت رئیسه‌ای مرکب از یک مشاور و یک رئیس که به طور سالیانه انتخاب می‌شوند، اداره می‌گردد.

یک منشی تمام وقت و تعداد لازم کارمند اداری، هیأت رئیسه را در انجام امور پاری می‌دهند. جامعه به مناسبت‌های گوناگون در قوانین پارلمان مورد شناسایی و اشاره قرار گرفته است.

وکلای عادی و وکلای سلطنتی^(۲۵) - اساساً همه وکلاء عادی می‌باشند، مگر اینکه به وسیله ملکه به عنوان وکیل سلطنتی منصوب شده باشند. این عنوان هر ساله با پیشنهاد رئیس مجلس اعیان به ۵۴ وکیل را بسازد یا بشکند. منشی در مورد سلطنتی در حال حاضر حدود ۵۴۵ نفر می‌باشد.

شیوه کار بدين ترتیب است که رئیس دفتر مجلس اعیان تعیین می‌کند که متقاضی این عنوان هستند ارسال تا در صورت تمایل تقاضای خود را تقدیم دارند. متقاضی باید حداقل ده سال سابقه وکالت داشته باشد.

نیل به این مقام موقعیتی ویژه از جهت اجتماعی و اقتصادی برای وکیل به همراه خواهد داشت، چرا که وکیل سلطنتی از قبیل پرونده‌های عادی ممنوع و فقط مجاز به وکالت در امور مهم و کلان می‌باشد. به علاوه، وکیل سلطنتی در هنگام ورود به دادگاه به وسیله يك يا دو وکيل عادي همراهی می‌شود و به همین دلیل رهبر (لیدر) خوانده می‌شود. کسب این عنوان به وسیله وکیل را اصطلاحاً "تحصیل ابریشم" می‌خوانند چرا که لباس وکیل سلطنتی برخلاف وکیل عادي که پشمی است به ابریشمی تغییر می‌یابد.

به همین دلیل رابطه میان آنان نزدیک می باشد. چنانچه وکیلی در یک روز دو پرونده همزمان داشته باشد، همکار وی بادریافت اعلامی هر چند با مدت کوتاه تازمان دادرسی، ناگزیر به قبول حضور در یکی از جلسات است که این امتیازی برای دارا بودن دفتر مشترک می باشد. حق الوکاله وکیل پایه یک از طریق منشی با موکل مورد مذکره و توافق قرار می گرد.

ب) وکلاه پایه دو - معمولاً وکلاه پایه دو به صورت گروهی و در دفتر مشترک و یا مؤسسه حقوقی فعالیت دارند، اگرچه مؤسسه حقوقی با یک وکیل نیز نادر نیست. در مؤسسات حقوقی بزرگتر در لندن، بعضًا نایست وکیل پایه دو عضویت دارند، که همین امر موجب تخصصی شدن امور محوله به هر یک از آنان می گردد. حدود ۶۷۰۰ موسسه حقوقی در انگلستان و ولز وجود دارد که امور متعدد و مختلفی را رسیدگی می نمایند.

بخش اعظم این وکلاه به موضوع انتقال اموال غیر منقول یا منافع آن اختصاص دارند که خود به صورت تخصصی و مهارتی ویژه در آمده است. یک وکیل پایه دو به موکلی که برای فروش مال غیر منقول خود و انجام تشریفات قانونی به وی مراجعه نموده، دریافت ثمن بدون برخورد با مشکل را تضمین می نماید و چنانچه موکل خریدار باشد، انتقال صحیح و معتبر قانونی مال به او را تضمین می کند.

البته با تأسیس بنگاه انتقال املاک به موجب قانون اداره قضائی مصوب ۱۹۸۵ عملان احصار وکلای پایه دو بر معاملات غیر منقول از میان رفت. از آنجاکه این وکلاه کار آماده سازی پرونده را انجام می دهند و وکلای پایه یک پرونده را به صورت خلاصه از وکلای پایه دو دریافت می دارند و با توجه به اینکه دعواه حقوقی از پائین ترین دادگاه استان تا بالاترین مرجع قضائی و از دعاوی جزئی متضمن رسیدگی اختصاری تاجراهم کیفری مهم وسعت دارد، از آن رونقش مهمی که وکلای پایه دو در پشت صحنه اینها می کنند، روشن می گردد.

حق الوکاله این گروه از وکلاه تابع دستور العمل ۱۹۷۲ حق الرحمه وکلاه پایه دو مصوب ۱۹۷۲ می باشد. در هر حال، حق الوکاله بایستی با توجه به شرایط و اوضاع و احوال پرونده متعارف و عادلانه باشد. البته با توجه به تحمل مالیات بر حق الرحمه وکلای پایه دو از سوی مأمور مالیات دادگاه، حق الوکاله به نوعی کنترل می شود. برای موکل امکان دارد که میزان حق الوکاله را با الزام وکیل به دریافت گواهی از جامعه حقوقی به اینکه حق الوکاله عادلانه و متعارف است مورده اعتراض قرار دهد. متقابلان و در صورت خودداری موکل از پرداخت حق

کار وکیل پایه یک تنها حضور در دادگاه نیست بلکه جمع آوری ادله برای طرح مطلب در دادگاه، خود روندی فنی و پیچیده است که وکیل باید انجام دهد.

از جمله دارا بودن دانشنامه حقوق می باشد و داوطلب باید پس از ورود، آموزشها و تمرینات حرفه ای را به صورت نظری و عملی انجام دهد.

این آموزش و تمرین زیر نظر انجمن تحصیلات حقوقی انجام می باشد که خود نماینده شورای عالی مراکز چهارگانه وکالت^(۲) است. پس از اتمام موقفيت آمیز دوره مزبور، کارآموز از طریق مرکز وکالت مربوط به خود به کانون وکلاه دعوت می شود.

کارآموزی که فاقد دانشنامه حقوق باشد، پیش از آغاز دوره، می بایست شماری از دروس حقوق را امتحان بدهد. در کنار مطالعه، دانشجو می بایست مرتباً با مرکز وکالتی که در آن کارآموزی نموده در تماس باشد و آگاهیهای حرفه ای لازم را کسب نماید. حتی دعوت از کارآموز به کانون به معنی تکمیل دوره نمی باشد، چراکه وی باید دوره ای را که «شاگردی» خوانده می شود و مدت آن ۱۲ ماه است طی کند.

یک وکیل پایه دو به موکلی که برای فروش مال غیر منقول خود و انجام تشریفات قانونی به وی مراجعه نموده، دریافت ثمن بدون برخورد با مشکل را تضمین می نماید و چنانچه موکل خریدار باشد، انتقال صحیح و معتبر قانونی مال به او را تضمین می کند

ب) آموزش و تربیت حرفه ای وکلاه پایه دو - تربیت داوطلبین حرفه وکالت پایه دو، ترکیبی از آزمون دروس حقوق و کار عملی می باشد، که کار عملی متضمن کار به عنوان کارمند پاره وقت در مدت معینی است. اولین شرط ورود به دوره دارا بودن مدرک دانشنامه حقوق است و پس از ورود داوطلب می بایست برخی دروس حقوق را متحان بدهد. که آزمون مربوطه زیر نظر جامعه حقوقی برگزار می شود. با این حال، افراد فاقد دانشنامه حقوقی، می بایست قبل از آغاز کار حرفه ای، یک دوره آموزش دروس و فتوون حقوق را بگذرانند. برای همه داوطلبین طی یک دوره کارورزی اجباری است. هنگامی که داوطلب دوره کارورزی را با موفقیت سپری و آزمونها را گذرانید، می تواند تقاضای خود را به جامعه حقوقی تقدیم نماید.

این تشریفات با افزودن نام کارآموز در فهرست مشاوران دیوان عالی کاملاً می گردد. از تاریخ پذیرش داوطلب توسط جامعه حقوقی، وی مشاور حقوقی دیوان عالی محسوب می گردد. اما شروع به کار وی به عنوان وکیل تا دریافت گواهی کار یک ساله از جامعه حقوقی امکان پذیر نیست.

وکلاه پایه دو و تازه وارد، علاوه بر هزینه صدور گواهی کار یک ساله، می بایست سالانه مبلغی را به صندوق جبران خسارات وارد به موکلین از ناحیه عمل خطای این دسته وکلاه پرداخت نمایند.

هم چنین، آنان باید مبلغی را به جامعه حقوقی بابت بیمه خسارات وارد به موکلین ناشی از دعایی، اهمال و تغیریط وکلاه تأدیه کنند.

الوکاله، وکیل می تواند برای دریافت آن مبادرت به اقامه دعوی کند.

نزاكت و اخلاق حرفه‌اي

هر دو گروه از وکلاه، در رفتار و عملکرد حرفه‌اي خود به طور دقیق با نظارت مجموعه ذیرپوش خود کنترل و محدود شده‌اند. منوعیت سختگیرانه گذشته راجع به آگهی خدمات حقوقی در نشریات به میزان قابل توجهی انعطاف یافته‌تا وکلاه پایه دورا به آگهی نوع خدماتی که ارائه می دهند قادر سازد. لکن این منوعیت در مورد وکلاه پایه یک همچنان پا بر جاست. هم چنین مقررات محدود کننده‌ای که وکلاه پایه یک را ملزم به پیگیری پرونده تنها از طریق وکلاه پایه دو بدون ارتباط مستقیم با موکلین می نماید و متقابلا حق انحصاری حضور در دادگاه‌های عالی را به آنها اعطاء می کند، در دست بررسی و بازبینی قرار دارد. در حال حاضر یک وکیل پایه یک تنها در صورتی می تواند یک موکل ناشنا به مسائل حقوقی خود را ملاقات کند که وکیل پایه دو یا نماینده وی حضور داشته باشد، امری که موجبات انتزاعی وکیل پایه یک را فراهم می سازد. برای جلوگیری از بهره برداری ناعادلانه وکیل پایه یک از رفاقت و ارتباط با وکلاه پایه دو، در گذشته قاعده‌ای وجود داشت که به موجب آن این دو وکیل را در جریان یک پرونده مشترک از صرف ناهار با یکدیگر منع می نمود. وکلاه پایه دو نیز براساس یک اصل حرفه‌اي از پراندن و به دام انداختن موکل وکیل دیگر منوع هستند.

وکلاه پایه یک
مکلف به استفاده از
پوشак رسمی در هنگام
حضور در دادگاه می باشد
که عبارت از یک کلاه‌گیس
و رداء بلند می باشد.
در غیر این صورت
قاضی نه وکیل را می پذیرد
ونه به حرفش گوش فرا می دهد

مقررات محدود کننده‌ای
که وکلاه پایه یک را
ملزم به پیگیری پرونده
تنها از طریق وکلاه پایه دو
بدون ارتباط مستقیم
با موکلین می نماید و
متقابلًا حق انحصاری
حضور در دادگاه‌های عالی
را به آنها اعطاء می کند،
در دست بررسی و
بازبینی قرار دارد.

۱- در حقوق مा�عادل این دو عنوان وجود ندارد. لکن به منظور پژوهی از کلبرد لاتین این دو عنوان و به دلیل عدم شناسایی نهادهایی مشابه بلیست پالیسیستور مسامحتا از وکیل پایه یک به جای Barrister و وکیل پایه دو برای Solicitor بهره می برمی.
The Low Society - ۲ - The Inns of Court - ۳ - Gray's Inn - ۴ - Lincoln's Inn - ۵ - Inner Temple - ۶ - Middle Temple - ۷ - The Senate - ۸ - The Bar - ۹ - The Bar Council - ۱۰ - The Council of Legal Education - ۱۱ - Junior Counsel and CQueen's Counsel - ۱۲ - The Barrister's Clerk - ۱۳ - The Barristers Clerk Association - ۱۴ - The Law Society - ۱۵ - etezThe Law Societs Ga - ۱۶ - The British Legal Association - ۱۷ - The Institute of Legal Executives - ۱۸ - The Lay Observer - ۱۹ - The Senate of the Inns of Court - ۲۰ - Rondel V. Worsely (۱۹۹۹) - ۲۱ - Sofi Ali v. Sydney Mitchel and Co. (۱۹۷۸) - ۲۲ - The Ormond Committee - ۲۳ - Royal Commission - ۲۴ - Lord Benson - ۲۵

وکلاه پایه یک مکلف به استفاده از پوشاك رسمی در هنگام حضور در دادگاه می باشد که عبارت از یک کلاه‌گیس و رداء بلند می باشد. در غیر این صورت قاضی نه وکیل را می پذیرد و نه به حرفش گوش فرا می دهد. اما وکلاه پایه دو در دادگاه استان و دادگاه سلطنتی با رداء و بدون کلاه‌گیس حاضر می شوند. به عنوان یک سنت حرفه‌اي، حق الوکاله وکیل پایه یک نوعی بخشش است، که گفته می شود جامه وی جیبی برای دریافت این بخشش دارد. بنابراین وی نمی تواند برای حق الوکاله وکیل اقامه دعوی کند. در عوض جامعه حقوقی این را تعهد حرفه‌اي وکیل پایه دو می داند تا نسبت به حل و فصل موضوع حق الزحمه وکیل پایه یکی که واسطه کار وی بوده اقدام کند. به موجب یک قاعده با سابقه طولانی که در پرونده روندل علیه ورسلي (۱۹۶۹) در سال ۱۹۶۹ به وسيله مجلس اعيان نيز تأييد شد، يك وکيل پایه يك، بر خلاف وکلاه پایه دو، به اخطار اهمال در انجام وظایف خود نمی تواند طرف دعوی قرار گيرد. معذالک حدود ده سال بعد در پرونده

تغییر و تحول در حرفه وکالت

تجربه سه دهه گذشته به نحو فزاینده‌ای مؤید این واقعیت است که حقوقدانان و وکلا، از تغییر مصون و بر کثار نیستند. نخستین بار گروه